Revista Universul Juridic ● nr. 5, mai 2018, pp. 125-128

IV. DIN JURISPRUDENȚA ÎCCJ

RIL

- **ABSTRACT**

As regards the activity of the High Court of Cassation and Justice (Panel regarding the referral in the interests of the law), in May 2018, certain decisions were published regarding the Code of civil procedure, the Government Ordinance no. 15/2002 on the application of usage tariff and tariff for crossing Romanian national road network, the Legal Metrology Norm LMN 021-05, "Devices for the measurement of the speed of road vehicles (tachometers)" and Law no. ***284/2010 on the unitary remuneration of staff paid out of public funds.***

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 4/2018 (M. OF. NR. 388/7.05.2018): SUBIECTUL ACTIV AL CONTRAVENȚIEI CONSTÂND ÎN FAPTA DE A CIRCULA FĂRĂ ROVINIETĂ VALABILĂ. DOVADA TRANSMITERII DREPTULUI DE PROPRIETATE ASUPRA UNUI VEHICUL

De ***Redacția ProLege***

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Actul normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 4/2018 (M. Of. nr. 388/7.05.2018)	**Complet RIL**	**O.G. nr. 15/2002**(M. Of. nr. 82 din 1 februarie 2002; cu modif. ult.)	**Art. 8 alin. (1), art. 7, art. 1 alin. (1) lit. b)**	În cazul transmiterii dreptului de proprietate asupra vehiculului, fostul proprietar pierde calitatea de utilizator şi de subiect activ al contravenției

				constând în fapta de a circula fără rovinietă valabilă, iar dovada transmiterii dreptului de proprietate se face potrivit dreptului comun.

În M. Of. nr. 388 din 7 mai 2018, s-a publicat Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 4/2018 privind interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 8 alin. (1), raportat la art. 7 şi art. 1 alin. (1) lit. b) din O.G. nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare şi a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România (M. Of. nr. 82 din 1 februarie 2002; cu modif. ult.), aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 424/2002 (M. Of. nr. 468 din 1 iulie 2002).

Obiectul recursului în interesul legii

O.G. nr. 15/2002

„Art. 1

(1) În înțelesul prezentei ordonanțe, termenii şi expresiile de mai jos se definesc după cum urmează:

b) utilizatori – persoanele fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare, care au în proprietate sau care, după caz, pot folosi în baza unui drept legal vehicule înmatriculate în România, denumite în continuare utilizatori români, respectiv persoanele fizice ori juridice înscrise în certificatul de înmatriculare, care au în proprietate sau care, după caz, pot folosi în baza unui drept legal vehicule înmatriculate în alte state, denumite în continuare utilizatori străini;”.

„Art. 7

(1) Responsabilitatea achitării corespunzătoare a tarifului de utilizare şi a tarifului de concesiune revine în exclusivitate utilizatorilor români, iar în cazul utilizatorilor străini, aceasta revine în exclusivitate conducătorului auto al vehiculului.

(2) Responsabilitatea achitării corespunzătoare a tarifului de trecere revine în exclusivitate utilizatorilor”.

„Art. 8

(1) Fapta de a circula fără rovinietă valabilă constituie contravenție continuă şi se sancționează cu amendă”.

Jurisprudența ÎCCJ

Prin Decizia nr. 43 din 21 noiembrie 2016, pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, instanța supremă a admis, în parte, sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, stabilind că:

În interpretarea şi aplicarea dispozițiilor art. 9 alin. (8) din O.G. nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare şi a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 424/2002, cu modificările şi completările ulterioare:

– termenul de «cel mult două luni» nu reprezintă termen special de prescripție, în sensul art. 13 alin. (4) din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările şi completările ulterioare;

– prin «data constatării contravenției» se înțelege data întocmirii procesului-verbal de contravenție.

Prin aceeaşi decizie a fost respinsă ca inadmisibilă întrebarea referitoare la următoarea chestiune de drept: "dacă, în sensul dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. b) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare şi a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 424/2002, cu modificările şi completările ulterioare, răspunderea contravențională pentru contravenția prevăzută de art. 8 alin. (1) din acelaşi act normativ revine persoanelor fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare care îndeplinesc, la momentul săvârşirii contravenției, condiția de a fi proprietare ale autovehiculului sau răspunderea contravențională revine persoanelor fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare, ca proprietare, chiar dacă la momentul săvârşirii faptei respectivul autovehicul era înstrăinat, în baza unor acte translative de proprietate purtând dată certă prin prezentarea la o autoritate publică, însă acesta nu a fost înmatriculat pe numele noului proprietar.

S-a arătat de către instanța supremă că această chestiune de drept "a dat naştere unei practici neunitare care nu poate fi înlăturată decât prin mecanismul recursului în interesul legii (control a posteriori)".

Raportul asupra recursului în interesul legii

Raportul analizează sesizarea formulată de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj, apreciind că s-a făcut dovada existenței unei jurisprudențe neunitare în privința problemei de drept ce constituie obiectul recursului în interesul legii, conform dispozițiilor art. 515 din Codul de procedură civilă, respectiv că autorul sesizării este legitimat procesual, potrivit prevederilor art. 514 din acelaşi cod.

În ceea ce priveşte fondul problemei de drept supuse dezbaterii, prin raport se apreciază că, în interpretarea şi aplicarea dispozițiilor legale supuse analizei, în cazul transmiterii dreptului de proprietate asupra vehiculului, fostul proprietar pierde calitatea de utilizator şi de subiect activ al contravenției constând în fapta de a circula fără rovinietă valabilă, dovada transmiterii dreptului de proprietate făcându-se potrivit dreptului comun.

Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 4/2018

Prin Decizia nr. 4/2018, ÎCCJ (Complet RIL) a ***admis*** recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj.

Înalta Curte a stabilit faptul că, în interpretarea şi aplicarea unitară a dispozițiilor art. 8 alin. (1), raportat la art. 7 şi art. 1 alin. (1) lit. b) din O.G. nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare şi a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 424/2002, cu modificările şi completările ulterioare:

– în cazul transmiterii dreptului de proprietate asupra vehiculului, fostul proprietar pierde calitatea de utilizator şi de subiect activ al contravenției constând în fapta de a circula fără rovinietă valabilă,

– dovada transmiterii dreptului de proprietate se face potrivit dreptului comun.

Revista Universul Juridic ● nr. 5, mai 2018, pp. 129-132

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 3/2018 (M. OF. NR. 423 DIN 17 MAI 2018): DISPOZIȚIILE PCT. 3.1.1 DIN NORMA DE METROLOGIE LEGALĂ NML 021-05, „APARATE PENTRU MĂSURAREA VITEZEI DE CIRCULAȚIE A AUTOVEHICULELOR (CINEMOMETRE)"

De ***Redacția ProLege***

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Actul normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 3/2018 (M. Of. nr. 423 din 17 mai 2018)	**Completul RIL**	**Norma de metrologie legală NML 021-05, „Aparate pentru măsurarea vitezei de circulație a autovehiculelor (cinemometre)"** (M. Of. 1.102 din 7 decembrie 2005; cu modif. ult.)	**Pct. 3.1.1**	În interpretarea şi aplicarea dispozițiilor pct. 3.1.1 din Norma de metrologie legală NML 021-05 „Aparate pentru măsurarea vitezei de circulație a autovehiculelor (cinemometre)", aprobată prin Ordinul directorului general al Biroului Român de Metrologie Legală nr. 301 din 23 noiembrie 2005, cu modificările şi completările ulterioare, erorile maxime tolerate pentru măsurarea vitezei sunt cerințe metrologice aplicabile numai în procedura de atestare a unui cinemometru de către entitățile prevăzute la

				art. 4 din ordinul susmenționat, respectiv doar la momentul verificării şi omologării aparatului.

În M. Of. nr. 423 din 17 mai 2018, s-a publicat Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 3/2018 cu privire la **interpretarea şi aplicarea dispozițiilor pct. 3.1.1 din Norma de metrologie legală NML 021-05 „Aparate pentru măsurarea vitezei de circulație a autovehiculelor (cinemometre)"** (M. Of. 1.102 din 7 decembrie 2005; cu modif. ult.), precum şi ale **art. 4 din Ordinul directorului general al Biroului Român de Metrologie Legală nr. 301 din 23 noiembrie 2005** (M. Of. nr 1.102 din 7 decembrie 2005; cu modif. ult.).

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Norma de metrologie legală NML 021-05, „Aparate pentru măsurarea vitezei de circulație a autovehiculelor (cinemometre)"

„3. Cerințe metrologice şi tehnice

3.1. Cerințe metrologice

Pct. 3.1.1

Erori maxime tolerate pentru măsurarea vitezei:

a) pentru măsurarea vitezei, simulată în condiții de laborator, eroarea maximă tolerată este de:

– ± 1 km/h pentru viteze până la 100 km/h;- ± 1 % din valoarea măsurată pentru viteze egale sau mai mari de 100 km/h;

b) pentru măsurarea vitezei, în condiții normale de trafic, pentru cinemometrele care funcționează numai în regim staționar, eroarea maximă tolerată este de:

– ± 3 km/h pentru viteze până la 100 km/h;- ± 3 % din valoarea măsurată pentru viteze egale sau mai mari de 100 km/h;

c) pentru măsurarea vitezei, în condiții normale de trafic, pentru cinemometrele care funcționează atât în regim staționar, cât şi în regim de deplasare, eroarea maximă tolerată este de:

– în regim staționar, pentru măsurarea vitezei autovehiculelor aflate în trafic, eroarea maximă tolerată este cea prevăzută la lit. b);

– în regim de deplasare, pentru măsurarea vitezei proprii de deplasare a autovehiculului de patrulare, eroarea maximă tolerată este cea prevăzută la lit. b);-

– în regim de deplasare, pentru măsurarea vitezei autovehiculelor aflate în trafic, eroarea maximă tolerată este de:- ± 4 km/h pentru viteze până la 100 km/h;- ± 4 % din valoarea măsurată pentru viteze egale sau mai mari de 100 km/h".

Ordinul directorului general al Biroului Român de Metrologie Legală nr. 301 din 23 noiembrie 2005, cu modificările şi completările ulterioare

„Art. 4

Unitățile din structura şi în subordinea Biroului Roman de Metrologie Legală, precum şi laboratoarele autorizate de acesta vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin".

Punctul de vedere al titularului sesizării cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

Instanța care a făcut sesizarea Colegiul de conducere al Curții de Apel Bacău, nu a formulat un punct de vedere şi nici nu şi-a exprimat opinia cu privire la problema de drept supusă dezbaterii.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

La nivelul instanțelor naționale, opiniile au fost divergente, constatându-se existența următoarelor orientări jurisprudențiale în legătură cu problema de drept ce face obiectul sesizării:

– O orientare majoritară, potrivit căreia dispozițiile art. 3.1.1 lit. c) din Norma de metrologie legală NML 021-05 se aplică doar la momentul verificării şi omologării aparatului radar de către serviciul de metrologie legală; aşadar, marja de eroare este avută în vedere la validarea metrologică a aparatului, iar nu la determinarea vitezei într-un caz concret;

– O orientare minoritară, susținută de către tribunalele Bacău şi Buzău şi Judecătoria Balş, potrivit căreia textul normativ analizat se aplică atât la momentul efectuării verificării metrologice, cât şi la momentul constatării contravenției;

– O orientare izolată, concretizată într-o singură hotărâre, pronunțată de Tribunalul Bihor, potrivit căreia dispozițiile normative în discuție se aplică în cursul soluționării plângerii contravenționale, cu consecința înlăturării sancțiunii complementare a suspendării dreptului de a conduce;

– Potrivit unei alte orientări izolate, dispozițiile normative supuse interpretării se aplică la momentul constatării contravenției.

Ministerul Public – PÎCCJ şi-a exprimat punctul de vedere cu privire la problema de drept ce face obiectul sesizării, potrivit căruia norma în discuție se interpretează în sensul că marja de eroare a cinemometrului poate fi aplicată şi la momentul constatării contravenției ori la momentul soluționării plângerii contravenționale.

Punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție

Procurorul general al PÎCCJ şi-a exprimat punctul de vedere cu privire la problema de drept ce face obiectul sesizării, potrivit căruia norma în discuție se

interpretează în sensul că marja de eroare a cinemometrului poate fi aplicată şi la momentul constatării contravenției ori la momentul soluționării plângerii contravenționale.

Jurisprudența Curții Constituționale şi a Înaltei Curți de Casație şi Justiție

La nivelul CCR nu a fost identificată o jurisprudență relevantă, actul din care fac parte dispozițiile normative supuse interpretării nefiind inclus în categoria actelor supuse controlului de constituționalitate, prevăzute de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea şi funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările ulterioare.

La nivelul ÎCCJ, nu au fost identificate decizii privitoare la obiectul recursului în interesul legii.

Raportul asupra recursului în interesul legii

Prin raportul întocmit în cauză, s-a apreciat că s-a făcut dovada existenței unei jurisprudențe neunitare în privința problemei de drept ce constituie obiectul recursului în interesul legii, conform dispozițiilorart. 515 din Codul de procedură civilă, respectiv că autorul sesizării este legitimat procesual, potrivit prevederilor art. 514 din acelaşi cod.

În ceea ce priveşte fondul problemei supuse dezbaterii, prin raport se apreciază că, în interpretarea şi aplicarea dispozițiilor normative supuse analizei, erorile maxime tolerate pentru măsurarea vitezei sunt cerințe metrologice aplicabile numai în procedura de atestare a unui cinemometru de către entitățile prevăzute la art. 4 din Ordinul directorului general al Biroului Român de Metrologie Legală nr. 301/2005, cu modificările şi completările ulterioare (Ordinul directorului general al Biroului Român de Metrologie Legală nr. 301/2005), respectiv doar la momentul verificării şi omologării aparatului.

Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 3/2018

Prin Decizia nr. 3/2018 ÎCCJ (Complet RIL) ***a admis*** recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Bacău şi a stabilit că în interpretarea şi aplicarea dispozițiilor pct. 3.1.1 din Norma de metrologie legală NML 021-05 „Aparate pentru măsurarea vitezei de circulație a autovehiculelor (cinemometre)", aprobată prin Ordinul directorului general al Biroului Român de Metrologie Legală nr. 301/2005, cu modificările şi completările ulterioare, **erorile maxime tolerate pentru măsurarea vitezei sunt cerințe metrologice aplicabile numai în procedura de atestare a unui cinemometru de către entitățile prevăzute la art. 4 din ordinul sus-menționat, respectiv doar la momentul verificării şi omologării aparatului**.

Revista Universul Juridic ● nr. 5, mai 2018, pp. 133-136

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 11/2018 (M. OF. NR. 430/21.05.2018): ART. 784 („EFECTUL ÎNFIINȚĂRII POPRIRII") ALIN. (1) TEZA A DOUA CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ

De ***Redacția ProLege***

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Actul normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 11/2018 (M. Of. nr. 430 din 21 mai 2018)	**Completul RIL**	**Codul de procedură civilă** (M. Of. nr. 247 din 10 aprilie 2015; cu modif. ult.)	**Art. 784 alin. (1) teza a doua**	Suspendarea urmăririi silite prin poprire bancară înlătură obligația terțului poprit de a indisponibiliza şi încasările, în contul debitorului poprit, ulterioare suspendării.

În M. Of. nr. 430 din 21 mai 2018, s-a publicat Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 11/2018 cu privire la interpretarea şi aplicarea unitară a dispozițiilor **art. 784 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă**, în sensul că suspendarea urmăririi silite prin poprire bancară înlătură obligația terțului poprit de a indisponibiliza şi încasările, în contul debitorului poprit, ulterioare suspendării.

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 78 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă

„(1) Din momentul comunicării adresei de înființare a popririi către terțul poprit sunt indisponibilizate toate sumele şi bunurile poprite. De la indisponibilizare şi până la achitarea integrală a obligațiilor prevăzute în titlul executoriu, inclusiv pe perioada suspendării urmăririi silite prin poprire, terțul poprit nu va face nicio altă plată sau altă operațiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate, dacă legea nu prevede altfel".

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

La nivelul instanțelor naționale, opiniile au fost divergente, constatându-se existența practicii neunitare şi a următoarelor **orientări jurisprudențiale**:

– În opinia Curții de Apel Oradea, după suspendarea executării silite prin poprire bancară, toate sumele care alimentează contul bancar ulterior acestui moment, atât cele care existau la data adresei de înființare a popririi, dar aveau o scadență viitoare ce s-a împlinit după suspendarea executării silite, cât şi încasările viitoare, care nu existau la data adresei de înființare a popririi, devin libere. Astfel nu se mai produce efectului indisponibilizări şi nici cel al executării silite.

– Apoi, Curțile de Apel Alba-Iulia, Ploieşti şi Piteşti au considerat că indisponibilizarea se menține şi pentru sumele viitoare, intrate în cont ulterior suspendării executării silite. În opinia acestor instanțe, suspendarea executării silite lipseşte de efecte poprirea numai sub aspectul obligației terțului poprit de a consemna sumele respective, nu şi în ceea ce priveşte obligația de a le indisponibiliza. Conform acestei teorii, sumele de bani intrate în conturile debitorului în perioada suspendării executării silite, precum şi creanțele cu scadență în această perioadă, nu vor putea fi consemnate la dispoziția executorului judecătoresc, dar vor fi supuse indisponibilizării şi nu vor putea face obiectul niciunei plăți sau altei operațiuni care le-ar putea diminua;

– Opinii divergente au fost exprimate şi la nivelul curților de apel Iaşi, Târgu Mureş, Suceava, Timişoara, Galați, Constanța, Bucureşti şi Braşov.

Judecătoria Târgu Mureş s-a pronunțat în favoarea primei orientări jurisprudențiale, în vreme ce Judecătoria Reghin a împărtăşit cea de-a doua orientare jurisprudențială. Din cauzele trimise de Curtea de apel Târgu Mureş a rezultat faptul că la nivelul acesteia există o practică neunitară cu privire la problema de drept care formează obiectul recursului în interesul legii.

PÎCCJ, prin Procurorul general, s-a exprimat în sensul că orientarea jurisprudențială potrivit căreia nu sunt supuse indisponibilizării sumele viitoare, ulterioare suspendării, care nu existau la data înființării popririi, este în litera şi spiritul legii.

Având în vedere distincția dintre efectul virtual şi efectul concret al indisponibilizării şi obiectul urmăririi silite prin poprire a sumelor de bani aflate în conturile bancare, pe durata suspendării executării se menține indisponibilizarea concretă a soldului provizoriu creditor al contului bancar deschis de debitorul poprit la terțul poprit, aşa cum acest sold se înfățişa la momentul suspendării executării.

Raportat la încasărilor viitoare, efectul virtual al indisponibilizării se produce la data înființării popririi, iar efectul concret al acesteia se produce pe măsură ce sumele sunt încasate, contul fiind creditat cu acestea. Din perspectiva acestor din urmă sume interesează efectul ex nunc al suspendării executării.

După suspendarea executării, sumele care intră în cont nu pot fi indisponibilizate, ci rămân la dispoziția debitorului, care poate dispune liber de ele. Terțul

poprit este obligat să le elibereze debitorului ori să le gestioneze conform dispoziției acestuia, în calitate de titular al contului şi în virtutea raporturilor de mandat, prin plăți, viramente, debitări, deoarece în privința acestor sume, măsura indisponibilizării nu s-a consumat prin recepționarea adresei de poprire.

Aşadar, din punctual de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte, în interpretarea dispozițiilor art. 784 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă, sumele existente la data suspendării executării în contul bancar curent al debitorului poprit rămân indisponibilizate, iar sumele viitoare ce alimentează contul după suspendarea executării silite sunt disponibile.

Jurisprudența Curții Constituționale şi a Înaltei Curți de Casație şi Justiție

La nivelul CCR nu a fost identificată o jurisprudență relevantă, întrucât dispozițiile art. 784 alin. (1) din Codul de procedură civilă nu au făcut obiectul controlului de constituționalitate până în prezent.

Totuşi, instanța de contencios constituțional s-a pronunțat asupra unui text având conținut asemănător, în contextual soluționării excepțiilor de neconstituționalitate vizând prevederile art. 457 alin. (2) teza a doua din Codul de procedură civilă de la 1865.

Astfel, în opinia Curții, din interpretarea dispozițiilor art. 457 alin. (2) din Codul de procedură civilă de la 1865 rezultă că în cazul debitorului titular de conturi bancare, la cererea creditorului, poprirea se înființează asupra sumelor existente şi viitoare, acestea fiind indisponibilizate numai în limita necesară realizării creanței.

Potrivit instanței constituționale, indisponibilizarea sumelor existente la data sesizării băncii şi până la achitarea integrală a obligațiilor este extinsă şi pe perioada suspendării executării silite prin poprire, a fost reglementată pentru a nu împiedica recuperarea sumelor aferente titlului executoriu. Aceste sume vor fi doar indisponibilizate pe perioada suspendării executării silite.

În fine, Curtea a mai reținut faptul că poprirea pe conturi este un act de executare efectuat în cadrul executării silite, care poate fi desființat doar de instanță, prin contestația la executare, iar suspendarea executării are drept consecință neefectuarea viitoare, pe o perioadă determinată, a altor acte de executare, respectiv distribuirea sumelor indisponibilizate. Astfel, dacă executarea silită se face prin poprire, sumele aflate în conturile bancare rămân indisponibilizate, ele nefiind distribuite creditorilor pe perioada suspendării executării.

La nivelul ÎCCJ, nu au fost identificate decizii privitoare la obiectul recursului în interesul legii.

Raportul asupra recursului în interesul legii

Prin raportul întocmit în cauză, s-a constat că s-au îndeplinit condițiile de admisibilitate a recursului în interesul legii prevăzute de art. 514 şi 515 din Codul de procedură civilă.

De asemenea, judecătorii raportori au considerat că, în interpretarea şi aplicarea unitară a dispozițiilor art. 784 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă, suspendarea urmăririi silite prin poprire (bancară) nu antrenează obligația terțului poprit (instituției de credit) de a indisponibiliza şi încasările, în contul debitorului poprit, ulterioare suspendării.

Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 11/2018

Prin Decizia nr. 11/2018 ÎCCJ (Complet RIL) ***a admis*** recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Braşov.

Înalta Curte a stabilit că în interpretarea şi aplicarea unitară a dispozițiilor art. 784 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă, **suspendarea urmăririi silite prin poprire bancară înlătură obligația terțului poprit de a indisponibiliza şi încasările, în contul debitorului poprit, ulterioare suspendării.**

Revista Universul Juridic ● nr. 5, mai 2018, pp. 137-146

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 5/2018 (M. OF. NR. 448/30.05.2018): ACORDAREA AJUTOARELOR SALARIALE DE CARE BENEFICIAZĂ CADRELE MILITARE, POLIȚIŞTII ŞI FUNCȚIONARII PUBLICI CU STATUT SPECIAL (INSTANȚA COMPETENTĂ)

*De **Redacția ProLege***

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Actul normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 5/2018 (M. Of. nr. 448 din 30 mai 2018)	**Complet RIL**	**Legea nr. 284/2010privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice** (M. Of. nr. 877 din 28 decembrie 2010; cu modif. ult.)	**Art. 20 alin. (1) din cap. II al anexei nr. VII**	Litigiile având ca obiect acordarea ajutoarelor salariale de care beneficiază cadrele militare, poliţiştii şi funcționarii publici cu statut special la trecerea în rezervă sau direct în retragere, în temeiul art. 20 alin. (1) din capitolul II al anexei nr. VII din Legea-cadru nr. 284/2010 sunt de competența în primă instanță a secțiilor/completurilor specializate în soluționarea litigiilor de muncă, respectiv raportat la calitatea de funcționar public a reclamanților, a secțiilor/completurilor specializate de

				contencios administrativ. Acțiunile având ca obiect acordarea ajutoarelor salariale de care beneficiază cadrele militare, polițiștii şi funcționarii publici cu statut special la trecerea în rezervă sau direct în retragere formulate în temeiul art. 20 alin. (1) din capitolul II al anexei nr. VII din Legea-cadru nr. 284/2010 introduse în perioada de suspendare a exercițiului dreptului la acordarea de ajutoare/indemnizații sunt prematur formulate.

În M. Of. nr. 448 din 30 mai 2018, a fost publicată **Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 5/2018** din 5 martie 2018 referitoare la examinarea recursului în interesul legii privind: *„competența de soluționare în primă instanță a litigiilor având ca obiect acordarea ajutoarelor salariale de care beneficiază cadrele militare, polițiștii şi funcționarii publici cu statut special la trecerea în rezervă sau direct în retragere, în temeiul art. 20 alin. (1) din cap. II al anexei nr. VII din Legea nr. 284/2010, respectiv prematuritatea/admisibilitatea acțiunilor având ca obiect acordarea ajutoarelor salariale de care beneficiază cadrele militare, polițiștii şi funcționarii publici cu statut special la trecerea în rezervă sau direct în retragere, în temeiul art. 20 alin. (1) din cap. II al anexei nr. VII din Legea nr. 284/2010 formulate în perioada de suspendare a exercițiului dreptului la acordarea de ajutoare/indemnizații”.*

Obiectul recursului în interesul legii

Legea nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice (M. Of. nr. 877 din 28 decembrie 2010; cu modif. ult.)

„Art. 20

(1) La trecerea în rezervă sau direct în retragere, respectiv la încetarea raporturilor de serviciu, cu drept la pensie, personalul militar, polițiștii şi funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, pentru activitatea depusă, în funcție de vechimea efectivă ca militar, polițist, funcționar public cu statut special din sistemul

administrației penitenciare şi personal civil în instituțiile publice de apărare, ordine publică şi siguranță națională, beneficiază de un ajutor stabilit în raport cu solda funcției de bază, respectiv salariul funcției de bază avută/avut în luna schimbării poziției de activitate, astfel:

Vechime efectivă:

– până la 5 ani – un ajutor egal cu 3 solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază;

– între 5-10 ani – un ajutor egal cu 6 solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază;

– între 10-15 ani – un ajutor egal cu 8 solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază;

– între 15-20 ani – un ajutor egal cu 10 solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază;

– între 20-25 ani – un ajutor egal cu 12 solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază;

– între 25-30 ani – un ajutor egal cu 15 solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază;

– peste 30 ani – un ajutor egal cu 20 solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază".

Punctul de vedere al Ministerului Public

Prin punctul de vedere exprimat, Ministerul Public a concluzionat că litigiile având ca obiect ajutoarele de care beneficiază cadrele militare, polițiştii şi funcționarii publici cu statut special la trecerea în rezervă sau direct în retragere în temeiul art. 20 alin. (1) din capitolul II al anexei nr. VII din Legea- cadru nr. 284/2010 sunt de competența secției de contencios administrativ şi fiscal a tribunalului, iar cererile de chemare în judecată având ca obiect plata sumelor de bani corespunzătoare ajutoarelor salariale de care beneficiază cadrele militare, polițiştii şi funcționarii publici cu statut special la trecerea în rezervă sau direct în retragere, în temeiul art. 20 alin. (1) din capitolul II al anexei nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010, introduse în perioada de suspendare legală a exercițiului dreptului sunt prematur formulate

Raportul asupra recursului în interesul legii

Prin raportul întocmit de judecătorii-raportori desemnați, conform art. 516 alin. (5) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că litigiile având ca obiect acordarea ajutoarelor salariale de care beneficiază cadrele militare, polițiştii şi funcționarii publici cu statut special la trecerea în rezervă sau direct în retragere, în temeiul art. 20 alin. (1) din capitolul II al anexei nr. II din Legea-cadru nr. 284/2010 sunt de competența în primă instanță a secțiilor/completurilor specializate în soluționarea litigiilor de muncă, respectiv raportat la calitatea de funcționar public

a reclamanților, a secțiilor/completurilor specializate de contencios administrativ, iar acțiunile având ca obiect acordarea ajutoarelor salariale de care beneficiază cadrele militare, polițiștii şi funcționarii publici cu statut special la trecerea în rezervă sau direct în retragere formulate în temeiul art. 20 alin. (1) din capitolul II al anexei nr. VII din Legea-cadru nr. 284/2010 introduse în perioada de suspendare a exercițiului dreptului la acordarea de ajutoare/indemnizații sunt prematur formulate.

Înalta Curte de Casație şi Justiție

Cu privire la competența de soluționare în primă instanță a litigiilor având ca obiect acordarea ajutoarelor salariale de care beneficiază cadrele militare, polițiștii şi funcționarii publici cu statut special la trecerea în rezervă sau direct în retragere, în temeiul art. 20 alin. (1) din capitolul II al anexei nr. VII din Legea- cadru nr. 284/2010, Înalta Curte de Casație şi Justiție reține următoarele:

În privința ajutorului prevăzut de art. 20 din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 nu există dispoziții speciale care să prevadă o anumită competență materială de soluționare, fapt ce a determinat o practică neunitară.

În consecință, pentru dezlegarea acestei probleme este necesară aplicarea principiilor şi dispozițiilor cu caracter general în materia stabilirii competenței instanțelor judecătoreşti.

Din acest punct de vedere, pentru determinarea competenței instanței de judecată este esențială stabilirea naturii juridice a ajutorului solicitat şi, în subsidiar, calitatea reclamantului.

Practica neunitară s-a născut deoarece instanțele au stabilit diferit natura juridică a ajutorului: drept de natură salarială sau asimilat acestuia, izvorât din raporturile de muncă ori de serviciu sau ajutor social (drept de asigurări sociale) născut dintr-un raport juridic de asigurări sociale.

În condițiile în care ajutorul a fost calificat ca fiind un drept de asigurări sociale, cererile privind refuzul de acordare a acestuia au fost soluționate de secția conflicte de muncă şi asigurări sociale din cadrul tribunalului, conform art. 95 pct. 1 din Codul de procedură civilă şi art. 153 lit. f) din Legea nr. 263/2010.

În situația în care ajutorul, ca natură juridică, a fost calificat ca fiind un drept de natură salarială sau asimilat acestuia, actele prin care autoritatea publică pârâtă refuză să îl acorde au fost apreciate ca fiind acte administrative şi au fost contestate, după caz, la tribunal sau la curtea de apel – secția de contencios administrativ, conform art. 109 din Legea nr. 188/1999 sau, după caz, art. 10 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările şi completările ulterioare.

În ce priveşte natura drepturilor acordate cu ocazia ieşirii la pensie, încetării raporturilor de serviciu, retragerii ori trecerii în rezervă, Curtea Constituțională a

statuat că aceste drepturi reprezintă beneficii acordate anumitor categorii socioprofesionale în virtutea statutului special al acestora. Ele nu fac parte din categoria drepturilor fundamentale, astfel că legiuitorul este în drept să dispună cu privire la conținutul, limitele şi condițiile de acordare a acestora, precum şi să dispună diminuarea ori chiar încetarea acordărilor, fără a fi necesară întrunirea condițiilor stabilite de art. 53 din legea fundamentală (deciziile nr. 1.576 din 7 decembrie 2011, nr. 326 din 25 iunie 2013 şi nr. 334 din 12 iunie 2014).

Față de cele două orientări jurisprudențiale se apreciază că ajutorul acordat la trecerea în rezervă sau direct în retragere, respectiv la încetarea raporturilor de serviciu nu este un drept de asigurări sociale, ci este un drept asociat prestării unei anumite activități în temeiul unui raport de muncă sau de serviciu.

Natura juridică a acestui ajutor este interpretată a fi aceea a unui drept de natură salarială sau asimilat acestuia, deoarece derivă dintr-un raport de muncă sau de serviciu, care a încetat.

În acest cadru, în raport cu calitatea avută de solicitant, aceea de salariat sau de funcționar public, judecarea litigiilor intră în competența secțiilor/completurilor specializate în litigii de muncă sau a secțiilor/completurilor de contencios administrativ.

Conform art. 109 din Legea nr. 188/1999, cauzele care au ca obiect raportul de serviciu al funcționarului public sunt de competența Secției de contencios administrativ şi fiscal, cu excepția situațiilor pentru care este stabilită expres prin lege competența altor instanțe.

Compensațiile acordate la încetarea raporturilor de muncă/de serviciu sau la concediere sunt drepturi născute, în temeiul legii sau contractelor de muncă, din raporturile de muncă sau de serviciu, fiind judecate în mod corespunzător, în acest sens fiind şi Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, aprobate prin H.G. nr. 44/2004, cu modificările şi completările ulterioare, care, la pct. 68, stabilesc că: „*Veniturile din salarii sau asimilate salariilor cuprind totalitatea sumelor încasate ca urmare a unei relații contractuale de muncă, precum şi orice sume de natură salarială primite în baza unei legi speciale*", fiind incluse în această categorie şi compensații băneşti la concediere sau trecerea în rezervă.

Un alt argument în aprecierea competenței este faptul că sursa din care se efectuează plata ajutorului cuvenit la trecerea în rezervă nu o constituie bugetul asigurărilor sociale de stat, ci bugetul de stat, ceea ce probează natura juridică diferită de cea a drepturilor de asigurări sociale a dreptului avut în vedere.

68. Aceste drepturi au fost incluse în Legea-cadru nr. 284/2010, fiind elemente de remunerație având legătură indirectă cu raportul de muncă/de serviciu şi salariul cuvenit, cu natură juridică a unui drept asociat prestării unei anumite activități.

Față de cele expuse mai sus rezultă că instanțele care au soluționat litigiile în considerarea raportului de serviciu în care s-au aflat părțile, conform art. 109 din Legea nr. 188/1999, au procedat corect.

Cu privire la soluția ce se impune a fi pronunțată cu privire la acțiunile având ca obiect plata sumelor de bani conform reglementărilor expuse mai sus se constată că întreaga jurisprudență națională a valorificat aspectele deja statuate prin Decizia nr. 16/2015 şi considerentele deciziilor Curții Constituționale relevante.

Referitor la natura drepturilor acordate cu prilejul ieşirii la pensie, încetării raporturilor de serviciu, retragerii ori trecerii în rezervă, din jurisprudența Curții Constituționale, s-a reținut că aceste drepturi reprezintă *„beneficii acordate anumitor categorii socioprofesionale în virtutea statutului special al acestora şi nu fac parte din categoria drepturilor fundamentale, astfel că legiuitorul este în drept să dispună cu privire la conținutul, limitele şi condițiile de acordare a acestora, precum şi să dispună diminuarea ori chiar încetarea acordării lor, fără a fi necesară întrunirea condițiilor stabilite de art. 53 din Legea fundamentală (deciziile nr. 1.576 din 7 decembrie 2011, nr. 326 din 25 iunie 2013 şi nr. 334 din 12 iunie 2014)"*. S-a recunoscut, astfel, încă o dată, că statul are deplină legitimare constituțională pentru a acorda sporuri, premii periodice şi alte stimulente personalului plătit din fonduri publice, în funcție de veniturile bugetare pe care le realizează. Acestea au fost considerate drepturi salariale suplimentare, iar nu drepturi fundamentale consacrate şi garantate de Constituție, în raport cu care legiuitorul are libertatea de a le modifica în diferite perioade de timp, de a le suspenda şi chiar de a dispune anularea lor.

Prin considerentele deciziei menționate s-a mai subliniat totodată că *„rațiunea măsurii dispuse de legiuitor îşi are izvorul într-o situație de excepție, respectiv criza economică a țării, context în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a admis că statul are dreptul de a suspenda sau suprima anumite retribuții şi că, prin adoptarea Legii nr. 118/2010, ingerința statului a fost prevăzută de lege şi a urmărit un interes public, respectiv protejarea echilibrului fiscal între cheltuielile şi veniturile statului, pe fondul crizei economice din țară (Decizia de inadmisibilitate pronunțată la 6.12.2011 în cauzele conexate nr. 44.232/11 şi nr. 44.605/11, Cauza Felicia Mihăieş şi Adrian Gavril Senteş împotriva României)"*.

Deşi, prin decizia în discuție, s-a stabilit că dreptul în sine nu a fost înlăturat, punându-se în discuție doar exercițiul său, Înalta Curte de Casație şi Justiție a reținut în mod expres că exercițiul dreptului a fost suspendat în mod repetat, neputând fi valorificat.

De asemenea, prin Decizia nr. 11/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație şi Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept pronunțată în Dosarul nr. 3.489/1/2016, publicată în M.Of. nr. 204 din 24 martie 2017, s-a respins, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău – Secția I civilă, în Dosarul nr. 2.826/110/2015, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„- interpretarea dispozițiilor art. 10 alin. (1) din O.U.G. nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum şi alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu completări prin Legea nr. 28/2014, cu modificările şi

completările ulterioare, şi art. 9 din O.U.G. nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum şi alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 71/2015, cu modificările şi completările ulterioare, în sensul de a se stabili dacă sintagmele «nu se acordă», respectiv «nu se aplică», cuprinse în textele legale menționate, se referă la substanța dreptului la acordarea indemnizației la ieşirea la pensie sau reprezintă doar o suspendare a acordării acestei indemnizații şi, totodată, în eventualitatea în care cele două sintagme vizează doar suspendarea exercițiului dreptului la indemnizația la ieşirea la pensie, dacă această suspendare se referă numai la perioada anului 2014, respectiv 2015, şi numai la persoanele al căror drept la pensie s-a deschis în anul 2014, respectiv 2015, sau vizează toate persoanele care au vocație la plata acestei indemnizații, indiferent de data deschiderii dreptului la pensie pentru acestea;

– în condițiile în care interpretarea este în sensul că cele două sintagme menționate anterior se referă doar la suspendarea exercițiului dreptului la indemnizația la ieşirea la pensie, care este data de la care persoanele cu vocație la plata acestei indemnizații pot solicita acordarea efectivă a dreptului lor".

Prin Decizia Înaltei Curți de Casație şi Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 79/2017 a fost, de asemenea, respinsă ca inadmisibilă sesizarea formulată de Curtea de Apel Cluj – Secția a IV-a pentru litigii de muncă şi asigurări sociale, în Dosarul nr. 1.984/112/2016, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: *„dacă, având în vedere considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 42/2014 şi ale Deciziei nr. 16/2015 pronunțate de Înalta Curte de Casație şi Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, suspendarea acordării indemnizației de pensionare pentru magistrați prin acte normative temporare, până în anul 2017, afectează caracterul previzibil al dispozițiilor art. 81 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 şi, implicit, substanța acestui drept".*

Pe rolul Înaltei Curți de Casație şi Justiție s-a aflat şi Dosarul nr. 2.632 din 29 septembrie 2017 având ca obiect sesizarea Curții de Apel Craiova, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea problemei de drept referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 20 alin. (1) şi (2) din anexa nr. VII din Legea-cadru nr. 284/2010 cu privire la faptul dacă, la încetarea raporturilor de exercițiu/trecerea în rezervă/retragere, polițiştii/militarii beneficiază de ajutoarele prevăzute de aceste norme, în situația în care legiuitorul, prin acte normative care reglementează salarizarea în sectorul bugetar, a stipulat că aceste prevederi nu se aplică, respectiv aceste ajutoare nu se acordă.

Prin Decizia Înaltei Curți de Casație şi Justiție nr. 9 din 19 februarie 2018, s-a respins, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova – Secția contencios administrativ şi fiscal, în Dosarul nr. 3.406/104/2016, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept anterior menționate.

Actele normative prin care a fost dispusă suspendarea plății ajutoarelor sau, după caz, a indemnizațiilor la ieşirea la pensie, încetarea raporturilor de serviciu,

retragerea ori trecerea în rezervă au făcut obiectul controlului de constituționalitate în cadrul unor procese având ca obiect solicitarea plății drepturilor băneşti constând în indemnizații sau ajutoare cuvenite potrivit art. 81 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor, republicată, cu modificările şi completările ulterioare (indemnizația cuvenită magistraților la ieşirea la pensie), pct. 2 din anexa nr. IV/2 a Legii-cadru nr. 330/2009 şi art. 20 alin. (1) şi (2) din anexa nr. VII la Legea- cadru nr. 284/2010 (ajutorul cuvenit militarilor la trecerea în rezervă cu drept de pensie).

Deşi excepțiile de neconstituționalitate invocate au fost respinse ca neîntemeiate, Curtea Constituțională, cu referire la ansamblul actelor normative în materie, a abordat chestiunea previzibilității suspendării plății ajutoarelor sau, după caz, a inadmisibilităților unor asemenea solicitări la ieşirea la pensie, încetarea raporturilor de serviciu, retragerea ori la trecerea în rezervă.

Astfel, prin Decizia nr. 42/2014 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 din O.U.G. nr. 84/2012, Curtea Constituțională a analizat măsura în care suspendarea unei indemnizații acordate revoluționarilor ar aduce atingere dreptului de proprietate al acestora, reținând că, *„deşi indemnizația solicitată reprezintă o valoare patrimonială, susceptibilă de protecția prevederilor art. 1 din Primul Protocol la Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, ea reprezintă totuşi, din această perspectivă, un drept câştigat numai cu privire la indemnizațiile obținute până la intrarea în vigoare a actelor normative care au prevăzut suspendarea acestui drept”*.

Cu acest prilej a arătat că instanța europeană nu a negat posibilitatea statului de a suspenda pe cale legală acordarea unor drepturi prevăzute prin lege, invocând în acest sens Hotărârea din 8 noiembrie 2005, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în Cauza Kechko contra Ucrainei. Referindu-se la anumite drepturi de natură bănească acordate angajaților, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că *„statul este cel care este în măsură să stabilească ce beneficii trebuie plătite angajaților săi din bugetul de stat. Statul poate dispune introducerea, suspendarea sau încetarea plății unor astfel de beneficii prin modificări legislative corespunzătoare. Totuşi, atunci când o dispoziție legală este în vigoare şi prevede plata anumitor beneficii, iar condițiile stipulate sunt respectate, autoritățile nu pot refuza în mod deliberat plata acestora atât timp cât dispozițiile legale rămân în vigoare”*.

În final, Curtea Constituțională a subliniat faptul că *„deşi autoritățile au dreptul de a dispune cu privire la acordarea drepturilor băneşti pretinse de autorii excepției de neconstituționalitate, restrângerea ori suspendarea acestor drepturi şi în viitor, în condițiile în care textele de lege care le prevăd nu au fost abrogate, ar putea justifica întrebarea dacă aceste drepturi mai există şi dacă nu cumva textele de lege care le prevăd au fost în fapt lipsite de eficiență, aşa încât speranța titularilor acestor drepturi, deşi are un suport legal, este în realitate lipsită de conținut. Astfel, deşi formal limitată în timp, respectiv vizând durata unui an calendaristic, măsura de suspendare repetată a acestor drepturi, pentru mai mulți ani la rând, nu putea afecta caracterul previzibil al normelor de lege, creând incerti-*

tudine cu privire la existența acestor drepturi", aceste statuări fiind reluate şi în deciziile Curții Constituționale nr. 314/2014, 330/2014 şi 129/2015.

De asemenea, prin considerentele Deciziei nr. 314/2014, referitoare la neconstituționalitatea dispozițiilor art. 6 din O.G. nr. 29/2013 privind reglementarea unor măsuri bugetare, cu referire la art. II art. 18 din O.U.G. nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din O.U.G. nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum şi pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, Curtea Constituțională a reținut că *„măsura suspendării anuale a plății despăgubirilor prevăzute la art. 4 alin. (4) din Legea nr. 341/2004, măsură adoptată deja pentru trei ani consecutivi, 2012, 2013 şi 2014, nu poate fi repetată sine die, caz în care ar putea afecta proporționalitatea măsurii"*, aceste argumente regăsindu-se şi în deciziile Curții Constituționale nr. 330/2014 şi nr. 129/2015.

În ceea ce priveşte natura de „bun" a drepturilor menționate din perspectiva jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului privitoare la art. 1 din Protocolul 1 la Convenție, se impune a se sublinia că jurisprudența constituțională şi cea a instanței supreme a statuat deja că drepturile privitoare la aceste indemnizații/ajutoare nu constituie drepturi fundamentale, ci drepturi salariale suplimentare. Fără a fi în mod riguros constantă, Curtea Constituțională a reținut că acestea reprezintă *„un drept câştigat numai cu privire la indemnizațiile obținute până la intrarea în vigoare a actelor normative care au prevăzut suspendarea acestui drept"* (Decizia nr. 42/2014).

Citând decizia pronunțată în Cauza Kechko contra Ucrainei (valorificată şi de instanța constituțională), s-a avut în vedere sensul autonom al conceptului de „bunuri" din prima parte a art. 1 din Protocolul nr. 1, care nu este limitat la proprietatea de bunuri fizice şi este separat de clasificarea formală din legislația relevantă. Anumite alte drepturi şi interese, de exemplu, datorii, activele la constituire, pot fi, de asemenea, considerate „drepturi de proprietate" şi, astfel, „bunuri" în sensul acestei dispoziții. Chestiunea care trebuie examinată este dacă circumstanțele cauzei, considerate în ansamblu, i-au conferit reclamantului dreptul la un interes material garantat la art. 1 din Protocolul nr. 1.

Prin aceeaşi hotărâre, Curtea Europeană recunoaşte că *„statul este cel care este în măsură să stabilească ce beneficii trebuie plătite angajaților săi din bugetul de stat. Statul poate dispune introducerea, suspendarea sau încetarea plății unor astfel de beneficii prin modificări legislative corespunzătoare. Totuşi, atunci când o dispoziție legală este în vigoare şi prevede plata anumitor beneficii, iar condițiile stipulate sunt respectate, autoritățile nu pot refuza în mod deliberat plata acestora atât timp cât dispozițiile legale rămân în vigoare"*.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că art. 1 din Protocolul nr. 1 se aplică numai pentru bunurile existente ale unei persoane. În acest fel, veniturile viitoare nu pot constitui „bunuri", decât dacă acestea au fost deja câştigate sau plata va fi efectuată cu certitudine (Hotărârea nr. 20.630/06 din 23.10.2010, Koivusaari şi alții împotriva Finlandei).

Cu toate acestea, în anumite circumstanțe „speranța legitimă" de a obține un „bun" poate beneficia, de asemenea, de protecția prevăzută de art. 1 din Protocolul nr. 1. Astfel, în cazul în care un drept de proprietate face obiectul unei cereri, se poate considera că persoana îndreptățită are o „speranță legitimă" dacă există temei suficient pentru acest drept în legislația națională (Cauza Kopecky împotriva Slovaciei nr. 44.912/98 pct. 52). Pentru a beneficia de protecție, *„o speranță legitimă trebuie să devină mai concretă decât o simplă speranță şi să se întemeieze pe o dispoziție juridică sau pe un act juridic cum ar fi o decizie judecătorească"* (Cauza Belane Nagy împotriva Ungariei, Hotărârea Marii Camere pronunțată la data de 13.12.2013).

În consecință, în ceea ce priveşte sesizarea cu care instanța supremă a fost învestită, scopul asigurării interpretării şi aplicării unitare a normei juridice supuse examinării, printr-o dezlegare de principiu care să rezolve întreaga problematică a textului de lege, poate fi realizat.

Analizând circumstanțele specifice ale instituirii acestor drepturi, se consideră că, pe fondul suspendării repetate prin acte normative reținute ca fiind constituționale, acestea nu au intrat în patrimoniul beneficiarilor avuți în vedere de Legea-cadru nr. 284/2010, ele având în continuare un conținut abstract, fiind condiționate în recunoaşterea lor concretă de o nouă manifestare a legiuitorului, motiv pentru care nu pot fi considerate „bunuri" din această perspectivă.

În condițiile în care exercițiul dreptului la acordarea ajutoarelor prevăzute de art. 20 din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 a fost suspendat prin prevederi legale succesive, speciale şi derogatorii, începând cu anul 2011 şi până în anul 2017, inclusiv, aspect recunoscut de jurisprudența constantă a Înaltei Curți de Casație şi Justiție şi a Curții Constituționale, se apreciază că nu poate fi vorba nici de o speranță legitimă de valorificare efectivă a acestor drepturi.

Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 5/2018

Prin Decizia nr. 5/2018, ÎCCJ (Complet RIL) ***a admis*** recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Suceava şi, în consecință, a stabilit că: **litigiile având ca obiect acordarea ajutoarelor salariale de care beneficiază cadrele militare, polițiştii şi funcționarii publici cu statut special la trecerea în rezervă sau direct în retragere**, în temeiul art. 20 alin. (1) din cap. II al anexei nr. VII din Legea-cadru nr. 284/2010 **sunt de competența în primă instanță a secțiilor/completurilor specializate în soluționarea litigiilor de muncă, respectiv raportat la calitatea de funcționar public a reclamanților, a secțiilor/completurilor specializate de contencios administrativ.**

Astfel, **acțiunile** având ca obiect acordarea ajutoarelor salariale de care beneficiază cadrele militare, polițiştii şi funcționarii publici cu statut special la trecerea în rezervă sau direct în retragere formulate în temeiul art. 20 alin. (1) din capitolul II al anexei nr. VII din Legea-cadru nr. 284/2010 **introduse în perioada de suspendare a exercițiului dreptului la acordarea de ajutoare/indemnizații sunt prematur formulate.**

Revista Universul Juridic ● nr. 5, mai 2018, pp. 147-151

HP

- **ABSTRACT**

Moreover, in relation to the activity of the High Court of Cassation and Justice (Panel on clarifying legal issues), in May 2018, two decisions were published: a decision relating to certain provisions set forth in the Contentious Administrative Law no. 554/2004 and another decision regarding the Fiscal Code, Law no. ***10/1995 on construction quality, as well as Law no. 329/2009 concerning the reorganization of certain public authorities and institutions, streamlining public spending, supporting business environment and compliance with framework agreements with the European Commission and the International Monetary Fund.***

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/C) NR. 12/2018 (M. OF. NR. 418/16.05.2018): ART. 24 ALIN. (4) DIN LEGEA CONTENCIOSULUI ADMINISTRATIV NR. 554/2004. TERMENUL ÎN CARE CREDITORUL POATE SOLICITA FIXAREA SUMEI DEFINITVE DATORATE CU TITLU DE PENALITĂȚI

De ***Redacția ProLege***

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Actul normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 12/2018 (M. Of. nr. 418 din 16 mai 2018)	**Completul DCD/C**	**Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004** (M. Of. nr. 1154 din 7 decembrie 2004; cu modif. ult.)	**Art. 24 alin. (4)**	Interpretarea prevederilor art. 24 alin. (4) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, în ceea ce priveşte termenul în care creditorul poate solicita fixarea sumei definitive care i se va

				datora de debitor cu titlu de penalități; natura acestui termen şi sancțiunea nerespectării lui; perioada care se are în vedere pentru stabilirea acestei sume, atunci când nu este sumă fixă, ci procentuală şi pe zi de întârziere; dacă, în cadrul acestei proceduri, instanța poate stabili valoarea obiectului la care se aplică penalitățile de întârziere, în ipoteza în care instanța prevăzută de art. 24 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 nu a stabilit acest lucru.

În M. Of. nr. 418 din 16 mai 2018, s-a publicat Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 12/2018 cu privire la interpretarea prevederilor art. 24 alin. (4) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 1154 din 7 decembrie 2004; cu modif. ult.), în ceea ce priveşte termenul în care creditorul poate solicita fixarea sumei definitive care i se va datora de debitor cu titlu de penalități; natura acestui termen şi sancțiunea nerespectării lui; perioada care se are în vedere pentru stabilirea acestei sume, atunci când nu este sumă fixă, ci procentuală şi pe zi de întârziere; dacă, în cadrul acestei proceduri, instanța poate stabili valoarea obiectului la care se aplică penalitățile de întârziere, în ipoteza în care instanța prevăzută de art. 24 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 nu a stabilit acest lucru.

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004

„Art. 24 alin. (3) şi alin. (4)

(3) La cererea creditorului, în termenul de prescripție a dreptului de a obține executarea silită, care curge de la expirarea termenelor prevăzute la alin. (1) şi care nu au fost respectate, instanța de executare, prin încheiere definitivă dată cu citarea părților, aplică conducătorului autorității publice sau, după caz, persoanei obligate o amendă de 20% din salariul minim brut pe economie pe zi de întârziere, care se face venit la bugetul de stat, iar reclamantului îi acordă penalități, în condițiile art. 905 din Codul de procedură civilă.

(4) Dacă în termen de 3 luni de la data comunicării încheierii de aplicare a amenzii şi de acordare a penalităților debitorul nu execută obligația prevăzută în titlul executoriu,

instanța de executare, la cererea creditorului, va fixa suma definitivă ce se va datora statului şi suma ce i se va datora lui cu titlu de penalități, prin hotărâre dată cu citarea părților. Totodată, prin aceeaşi hotărâre, instanța va stabili, în condițiile art. 891 din Codul de procedură civilă, despăgubirile pe care debitorul le datorează creditorului pentru neexecutarea în natură a obligației".

Punctul de vedere al titularului sesizării cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

Instanța care a făcut sesizarea consideră că deşi la paragraful 67 din cuprinsul Deciziei nr. 16 din 6 martie 2017, pronunțată de Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, se face vorbire de cererea creditorului, formulată după scurgerea unui termen de trei luni de la data comunicării încheierii prin care s-a dispus aplicarea penalităților, iar la paragraful 68 este menționat un termen de 3 luni pentru cererea de stabilire a sumei fixe datorate de debitor cu titlu de penalități, instanța supremă nu dă o interpretare naturii acestui termen şi sancțiunii aplicabile.

Tocmai acesta este obiectul sesizării formulate, în contextul în care practica instanțelor de judecată, în prezent, este de a considera că un creditor nu poate formula cererea de fixare a sumei decât după expirarea termenului de 3 luni, acordat debitorului pentru executarea de bunăvoie. Susține instanța de trimitere că se pune problema modificării acestei jurisprudențe, în sensul considerării termenului de 3 luni, prevăzut de art. 24 alin. (4) din Legea nr. 554/2004, ca fiind un termen de decădere.

Cu privire la perioada pentru care se pot acorda aceste penalități, textul art. 24 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 face trimitere la art. 905 (actualul art. 906) din Codul de procedură civilă, care la alin. (2) prevede că aceste penalități se acordă „până la executarea obligației prevăzute în titlul executoriu". În sensul interpretării art. 24 alin. (4) din Legea nr. 554/2004 prin prisma art. 24 alin. (3) din aceeaşi lege, respectiv art. 906 alin. (2) din Codul de procedură civilă, a fost şi interpretarea instanței de fond în cauza de față.

Instanța de sesizare arată că problematica interpretării art. 24 din Legea nr. 554/2004 a fost discutată la Întâlnirea preşedinților secțiilor de contencios administrativ şi fiscal de la Înalta Curte de Casație şi Justiție şi curțile de apel, din 30-31 mai 2016 (Oradea), pct. 3 filele 5-9 din minuta întocmită cu această ocazie, instanța de trimitere prezintă concluziile la care s-a ajuns după dezbaterile purtate de participanții la această întâlnire, în sensul că:

– încheierea prevăzută de art. 24 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 are caracter de sine stătător, iar dispozițiile alin. (4) ale aceluiaşi articol reglementează o etapă distinctă, de definitivare a procedurii;

– amenda şi penalitățile stabilite cu titlu definitiv trebuie să acopere întreaga perioadă cuprinsă între momentul expirării termenului prevăzut pentru executarea de bunăvoie şi până la data pronunțării hotărârii;

– în această etapă nu mai poate fi repus în discuție cuantumul penalităților stabilit prin încheierea prevăzută de art. 24 alin. (3) din Legea nr. 554/2004, care a dobândit putere de lucru judecat;

– în măsura în care suma stabilită definitiv cu titlu de penalități nu acoperă prejudiciul suferit de creditor, prin neexecutarea obligației, instanța poate face aplicarea art. 24 alin. (4) teza finală şi poate obliga debitorul la plata de despăgubiri în condițiile art. 892 din Codul de procedură civilă.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

Majoritatea instanțelor naționale au comunicat că nu au identificat jurisprudență referitoare la chestiunea de drept supusă dezlegării. Unele instanțe instanțe au transmis hotărâri şi/sau puncte de vedere, din analiza cărora se constată existența unei jurisprudențe neunitare şi contradictorii cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

Ministerul Public – PÎCCJ, prin Adresa nr. 3.067/C/5.277/III-5/2017 din 17.01.2018, a comunicat că la nivelul Secției judiciare – Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui recurs în interesul legii cu privire la problema de drept ce formează obiectul sesizării.

Jurisprudența Curții Constituționale şi a Înaltei Curți de Casație şi Justiție

La nivelul **Curții Constituționale**, s-au identificat următoarele decizii care pot prezenta relevanță în privința chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării: Decizia nr. 377 din 7 iunie 20166 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 24 şi art. 25 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 şi Decizia nr. 5 din 17 ianuarie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 906 alin. (1) coroborat cu art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă, citată mai sus.

La nivelul **ÎCCJ**, au fost identificate următoarele decizii referitoare la chestiunea de drept supusă dezbaterii:

– Decizia nr. XX din 12 decembrie 20055 (Secțiile Unite), prin care a fost admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție, stabilindu-se că: „Cererea privind obligarea la daune cominatorii este admisibilă şi în condițiile reglementării obligării debitorului la plata amenzii civile conform art. 5803 din Codul de procedură civilă. Hotărârea prin care s-au acordat daune cominatorii este susceptibilă de executare silită, la cererea creditorului, în limita daunelor-interese dovedite”;

– Decizia nr. 7 din 15 aprilie 2013 (Completul competent să judece recursul în interesul legii), potrivit căreia: „În interpretarea şi aplicarea art. 460 alin. 1 din Codul de procedură civilă stabileşte că termenul de 3 luni de la data când terțul

poprit trebuia să consemneze sau să plătească suma urmăribilă, în care creditorul, debitorul sau organul de executare poate sesiza instanța de executare în vederea validării popririi, este un termen imperativ (peremptoriu), legal, fix şi absolut, a cărui nerespectare atrage sancțiunea decăderii";

– Decizia nr. 16 din 6 martie 2017 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept), prin care a fost admisă sesizarea formulată de Tribunalul Cluj şi s-a stabilit că „În interpretarea şi aplicarea dispozițiilor art. 906 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu este admisibilă formularea mai multor cereri de fixare a sumei definitive datorate de debitor cu titlu de penalități".

Raportul asupra chestiunii de drept

Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (7) din Codul de procedură civilă, se apreciază că, față de dispozițiile art. 519 din acelaşi cod, sunt întrunite condițiile pentru declanşarea mecanismului privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 12/2018

Prin Decizia nr. 14/2018, ÎCCJ (Complet DCD/C) ***a admis*** sesizarea formulată de Curtea de Apel Iaşi – Secția de contencios administrativ şi fiscal în Dosarul nr. 2.711/99/2016, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Înalta Curte a stabilit faptul că în interpretarea prevederilor **art. 24 alin. (4) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004**, cu modificările şi completările ulterioare:

– termenul în care creditorul poate solicita fixarea sumei ce i se datorează de către debitor cu titlu de penalități este termenul de prescripție a executării silite, de 3 ani, reglementat de art. 706 din Codul de procedură civilă, termen care curge de la data executării obligației sau, în caz de neexecutare, de la data expirării termenului de trei luni, înăuntrul căruia debitorul avea posibilitatea să execute în natură obligația;

– penalitățile stabilite în procent pe zi de întârziere se calculează de la momentul indicat în încheierea pronunțată în cadrul procedurii reglementate de art. 24 alin. (3) din Legea nr. 554/2004, cu modificările şi completările ulterioare, până la executarea obligației, dar nu mai târziu de momentul expirării termenului de trei luni, înăuntrul căruia debitorul avea posibilitatea să execute în natură obligația, în caz de neexecutare;

– în cadrul procedurii reglementate de art. 24 alin. (4) din Legea nr. 554/2004, cu modificările şi completările ulterioare, instanța de judecată poate stabili valoarea obiectului obligației la care se aplică penalitățile de întârziere stabilite în procent pe zi de întârziere, în ipoteza în care instanța prevăzută la art. 24 alin. (3) din aceeaşi lege nu a stabilit acest lucru

Revista Universul Juridic ● nr. 5, mai 2018, pp. 152-158

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/C) NR. 8/2018 (M. OF. NR. 441/25.05.2018): NATURA JURIDICĂ A OBLIGAȚIEI DE PLATĂ PREVĂZUTĂ LA ART. 2 DIN LEGEA NR. 10/1995 ESTE ACEEA DE OBLIGAȚIE FISCALĂ, FIIND SUPUSĂ TERMENULUI DE PRESCRIPȚIE DE 5 ANI

De ***Redacția ProLege***

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Actul normativ	Actul normativ	Sumar
Decizia nr. 8/2018 (M. Of. nr. 441 din 25 mai 2018)	**Completul DCD/C**	**Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții,** forma în vigoare în anul 2010 (rep. M. Of. nr. 765 din 30 septembrie 2016; cu modif. ult.)	**Art. 40**	Obligația de plată a sumei echivalente cu cota de 0,70% din cheltuielile pentru executarea construcțiilor şi a lucrărilor prevăzute la art. 2 din Legea nr. 10/1995 şi pentru care se emit, în condițiile legii, autorizații de construire este o obligație fiscală. De asemenea, în interpretarea şi aplicarea prevederilor art. 40 din Legea nr. 10/1995, forma în vigoare în anul 2010, coroborate cu
		Legea nr. 329/2009 privind reorganizarea unor autorități şi instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri şi respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană şi	**Art. 7**	

		Fondul Monetar Internațional (rep. M. Of. nr. 761 din 9 noiembrie 2009; cu modif. ult.)		prevederile art. 91 din O.G. nr. 92/2003, obligația fiscală de plată a cotei prevăzute de art. 40 din Legea nr. 10/1995 se supune termenului de prescripție de 5 ani, specific raporturilor juridice fiscale.
		O.G. nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală (rep. M. Of. nr. 513 din 31 iulie 2007; cu modif. ult.)	**Art. 21-22 şi art. 91**	

În M. Of. nr. 441 din 25 mai 2018, s-a publicat Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 8/2018 cu privire la interpretarea şi aplicarea prevederilor art. 40 din Legea nr. 10/1995, forma în vigoare în anul 2010, coroborate cu art. 7 din Legea nr. 329/2009 şi poziția 5 din anexa nr. 1 la aceeaşi lege, precum şi cu prevederile art. 21 şi 22 din O.G. nr. 92/2003, privitor la natura juridică a obligației de plată a sumei echivalente cu cota de 0,70% din cheltuielile pentru executarea construcțiilorşi a lucrărilor prevăzute la art. 2 din Legea nr. 10/1995 şi pentru care se emit, în condițiile legii, autorizații de construire.

De asemenea, decizia ÎCCJ a avut în vedere şi interpretarea şi aplicarea prevederilor art. 40 din Legea nr. 10/1995, forma în vigoare în anul 2010, coroborate cu prevederile art. 91 din O.G. nr. 92/2003, potrivit cărora obligația fiscală de plată a cotei prevăzute de art. 40 din Legea nr. 10/1995 se supune termenului de prescripție de 5 ani, specific raporturilor juridice fiscale.

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 40 din Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții

„Investitorii sau proprietarii vor vira lunar către Inspectoratul de Stat în Construcții – I.S.C. din subordinea Ministerului Lucrărilor Publice, Transporturilor şi Locuinței o sumă echivalenta cu o cota de 0,70% din cheltuielile pentru executarea construcțiilor şi a lucrărilor prevăzute la art. 2 şi pentru care se emit, în condițiile legii, autorizații de construire, cu excepția proprietarilor, persoane fizice, care executa lucrări de consolidare şi reparații la locuintele din proprietate. Calculul şi virarea sumelor respective se fac eşalonat, concomitent cu plata prestațiilor. Inspectoratul de Stat în Construcții – I.S.C. utilizează 70% din fondul astfel constituit pentru îndeplinirea atribuțiilor, potrivit prevederilor legale, şi virează 30% din acest fond în contul Ministerului Lucrărilor Publice, Transporturilor şi Locuinței, care îl utilizează pentru:

a) elaborarea reglementărilor tehnice în construcții, urbanism, amenajarea teritoriului şi habitat, precum şi a cercetărilor, testarilor, documentațiilor, studiilor, auditului, băncilor

de date şi realizării de prototipuri necesare fundamentarii reglementărilor specifice domeniului. Tipurile de reglementări şi de cheltuieli aferente se stabilesc prin regulament elaborat de Ministerul Lucrărilor Publice, Transporturilor şi Locuinței şi aprobat prin hotărâre a Guvernului;

b) executarea prin Compania Naționala de Investiții – <> – S.A. a unor lucrări de intervenție în prima urgenta la construcții vulnerabile şi care prezintă pericol public, în vederea asigurării cerinței de rezistenta şi stabilitate, a prevenirii şi atenuarii efectelor riscurilor naturale cauzate de cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren, tasari şi/sau prabusiri de teren şi, după caz, pentru expertizarea şi proiectarea lucrărilor necesare. Criteriile şi modul de alocare a sumelor se stabilesc prin norme metodologice elaborate de Ministerul Lucrărilor Publice, Transporturilor şi Locuinței şi aprobate prin hotărâre a Guvernului.

Întârzierile la plata a cotelor de către investitor sau proprietar, prevăzute la alin. 1, se penalizeaza cu 0,15 % pe zi de întârziere, fără a se depăşi suma datorată.

Cheltuielile necesare efectuării activității de atestare tehnico-profesională a specialiştilor în construcții se suporta de către partea interesată.

Disponibilitățile la finele anului din veniturile extrabugetare se reportează în anul următor şi au aceeaşi destinație.

Cheltuielile necesare certificării calității produselor şi procedeelor, eliberării de agremente tehnice pentru noile materiale, procedee şi echipamente, autorizării şi acreditării laboratoarelor, verificării proiectelor şi execuției lucrărilor de construcții, conducerii şi asigurării calității, verificărilor metrologice, recepției lucrărilor, urmăririi comportării în exploatare şi intervenții în timp, precum şi postutilizarii construcțiilor se suporta de către factorii interesați, cu excepția cheltuielilor efectuate potrivit alin. 1 lit. b)".

Art. 7 din Legea nr. 329/2009 privind reorganizarea unor autorități şi instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri şi respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană şi Fondul Monetar Internațional

„Art. 7

(1) Începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi, veniturile obținute de autoritățile şi instituțiile publice finanțate integral sau parțial din venituri proprii, care sunt reorganizate ca instituții publice finanțate integral de la bugetul de stat, potrivit anexelor nr. 1 şi 2, se fac venit la bugetul de stat.

(2) Disponibilitățile în lei şi în valută ale autorităților şi instituțiilor publice prevăzute la alin. (1), existente la data intrării în vigoare a prezentei legi, se virează integral la bugetul de stat, potrivit mecanismului stabilit prin norme metodologice aprobate prin ordin al ministrului finanțelor publice în termen de 15 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(3) Restituirile de sume aferente veniturilor încasate din activitatea desfăşurată de autoritățile şi instituțiile publice prevăzute la alin. (1) se efectuează de la bugetul de stat conform procedurii de restituire prevăzute de normele metodologice aprobate prin ordin al ministrului finanțelor publice.

(4) În situația autorităților prevăzute la alin. (1), reorganizate în cadrul aceluiaşi ordonator principal de credite, se abilitează Ministerul Finanțelor Publice să îi suplimenteze în mod corespunzător bugetul la propunerea acestui".

Art. 21-22 şi art. 91 din O.G.nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală

„Art. 21

Creanțele fiscale

(1) Creanțele fiscale reprezintă drepturi patrimoniale care, potrivit legii, rezultă din raporturile de drept material fiscal.

(2) Din raporturile de drept prevăzute la alin. (1) rezultă atât conținutul, cât şi cuantumul creanțelor fiscale, reprezentând drepturi determinate constând în:

a) dreptul la perceperea impozitelor, taxelor, contribuțiilor şi a altor sume care constituie venituri ale bugetului general consolidat, dreptul la rambursarea taxei pe valoarea adăugată, dreptul la restituirea impozitelor, taxelor, contribuțiilor şi a altor sume care constituie venituri ale bugetului general consolidat, potrivit alin. (4), denumite creanțe fiscale principale;

b) dreptul la perceperea dobânzilor, penalităților de întârziere sau majorărilor de întârziere, după caz, în condițiile legii, denumite creanțe fiscale accesorii.

(3) În cazurile prevăzute de lege, organul fiscal este îndreptățit să solicite stingerea obligației fiscale de către cel îndatorat să execute acea obligație în locul debitorului.

(4) În măsura în care plata sumelor reprezentând impozite, taxe, contribuții şi alte venituri ale bugetului general consolidat se constată că a fost fără temei legal, cel care a făcut astfel plata are dreptul la restituirea sumei respective.

Art. 22

Obligațiile fiscale

Prin obligații fiscale, în sensul prezentului cod, se înțelege:

a) obligația de a declara bunurile şi veniturile impozabile sau, după caz, impozitele, taxele, contribuțiile şi alte sume datorate bugetului general consolidat;

b) obligația de a calcula şi de a înregistra în evidențele contabile şi fiscale impozitele, taxele, contribuțiile şi alte sume datorate bugetului general consolidat;

c) obligația de a plăti la termenele legale impozitele, taxele, contribuțiile şi alte sume datorate bugetului general consolidat;

d) obligația de a plăti dobânzi, penalități de întârziere sau majorări de întârziere, după caz, aferente impozitelor, taxelor, contribuțiilor şi altor sume datorate bugetului general consolidat, denumite obligații de plată accesorii;

e) obligația de a calcula, de a reține şi de a înregistra în evidențele contabile şi de plată, la termenele legale, impozitele şi contribuțiile care se realizează prin stopaj la sursă;

f) orice alte obligații care revin contribuabililor, persoane fizice sau juridice, în aplicarea legilor fiscale.

(…)

Art. 91

Obiectul, termenul şi momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție a dreptului de stabilire a obligațiilor fiscale

(1) Dreptul organului fiscal de a stabili obligații fiscale se prescrie în termen de 5 ani, cu excepția cazului în care legea dispune altfel.

(2) Termenul de prescripție a dreptului prevăzut la alin. (1) începe să curgă de la data de 1 ianuarie a anului următor celui în care s-a născut creanța fiscală potrivit art. 23, dacă legea nu dispune altfel.

(3) Dreptul de a stabili obligații fiscale se prescrie în termen de 10 ani în cazul în care acestea rezultă din săvârşirea unei fapte prevăzute de legea penală.

(4) Termenul prevăzut la alin. (3) curge de la data săvârşirii faptei ce constituie infracțiune sancționată ca atare printr-o hotărâre judecătorească definitivă".

Punctul de vedere al titularului sesizării cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

În opinia instanței care a făcut sesizarea, pentru stabilirea termenului de prescripție este necesară lămurirea în prealabil a naturii raportului juridic din care a luat naştere obligația de plată a sumei de bani pretinse de reclamant, pe calea cererii de chemare în judecată.

Astfel, termenul general de prescripție de 3 ani este aplicabil ori de câte ori legea nu prevede un alt termen, aşa încât stabilirea naturii raportului juridic dedus judecății va conduce automat la stabilirea dreptului aplicabil în materie de prescripție. Aşadar, dacă se va statua că obligația pretinsă intimatei-pârâte reiese dintr-un raport juridic de drept civil, atunci va fi aplicabil termenul general de prescripție de 3 ani prevăzut de Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat (Decretul nr. 167/1958), iar dacă se va statua că obligația pretinsă intimatei-pârâte reiese dintr-un raport juridic de drept fiscal, atunci va fi aplicabil termenul de prescripție de 5 ani prevăzut de O.G. 92/2003, prin art. 91.

Din punctul de vedere al instanței de sesizare, obligația de plată a sumei de bani reprezentând regularizarea cotei de 0,70%, respectiv de 0,1% la valoarea finală a lucrărilor are caracter fiscal.

În viziunea instanței de trimitere, prin obligație fiscală se înțelege, potrivit art. 22 din O.G. nr. 92/2003, acea obligație „de a plăti la termenele legale (…) alte sume datorate bugetului general consolidate", iat conform art. 7 alin. (1) din Legea nr. 329/2009 privind reorganizarea unor autorități şi instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri şi respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană şi Fondul Monetar Internațional, de asemenea în redactarea în vigoare la data recepționării lucrărilor, „începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi, veniturile obținute de autoritățile şi instituțiile publice finanțate integral sau parțial din venituri proprii, care sunt reorganizate ca instituții publice finanțate integral de la bugetul de stat, potrivit anexelor nr. 1 şi 2, se fac venit la bugetul de stat", iar Inspectoratul de Stat în Construcții figurează menționat în anexa nr. 1, poziția 5.

Astfel, instanța a reținut că veniturile apelantului-reclamant, Inspectoratul de Stat în Construcții, se fac venit la bugetul de stat, iar noțiunea de buget general consolidat include bugetul de stat. aşa încât obligația de plată a sumei de bani reprezentând regularizarea cotei de 0,70%, respectiv de 0,1% la valoarea finală a lucrărilor are caracter fiscal, în raport cu beneficiarul acestei taxe – statul.

În opinia instanței de trimitere, pentru calificarea naturii fiscale a raportului juridic dedus judecății este indifferent dacă, pentru colectarea acestei sume, Inspectoratul de Stat în Construcții a emis sau nu un titlu de creanță, deoarece obligația nu este stabilită de apelantul-reclamant, ci ea derivă din lege, respectiv din art. 40 din Legea nr. 10/1995.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

La solicitarea ÎCCJ, majoritatea instanțelor naționale au comunicat că nu au identificat practică judiciară cu privire la chestiunile de drept sesizate, unele dintre acestea exprimând însă opinii teoretice. Totuşi, au fost identificate hotărâri judecătoreşti relevante la nivelul Curții de Apel Bucureşti, Curții de Apel Iaşi, Curții de Apel Timişoara, Curții de Apel Braşovşi al Curții de Apel Alba Iulia.

Opiniile instanțelor au fost divergente, împărțindu-se în două categorii: fie că obligația de plată a sumei echivalente cu o cotă de 0,70% din cheltuielile pentru executarea construcțiilorşi lucrărilor este o obligație fiscală, fiind supusă termenului de prescripție de 5 ani prevăzut de art. 91 din O.G. nr. 92/2003, fie că nu este o obligație fiscală şi, ca atare, este incident termenul general de prescripție extinctivă de 3 ani prevăzut de Decretul nr. 167/1958.

Ministerul Public, Parchetul de pe lângă ÎCCJ, prin Adresa nr. 2.422/C/4.525/III-5/2017 din 17 noiembrie 2017, a comunicat că, la nivelul Secției judiciare – Serviciul judiciar civil, nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

Jurisprudența Curții Constituționale şi a Înaltei Curți de Casație şi Justiție

Atât la nivelul CCR, cât şi la nivelul ÎCCJ nu au fost identificate decizii relevante cu privire la chestiunea de drept în discuție.

Raportul asupra chestiunii de drept

Prin raportul întocmit în cauză, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a considerat că nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, conform prevederilor art. 519 din Codul de procedură civilă.

Asupra rezolvării de principiu a chestiunilor de drept sesizate, pentru situația în care completul desemnat în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile ar ajunge la concluzia întrunirii condițiilor de admisibilitate, opinia judecătorilor-raportori a fost în sensul că obligația de plată a sumei echivalente cu cota de 0,70% din cheltuielile pentru executarea construcțiilorşi a lucrărilor prevăzute la art. 2 din Legea nr. 10/1995 şi pentru care se emit, în condițiile legii, autorizații de construire este o obligație fiscală şi că obligația fiscală de plată a cotei prevăzute de art. 40 din Legea nr. 10/1995 se supune termenului de prescripție de 5 ani, specific raporturilor juridice fiscale.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD) nr. 8/2018

Prin Decizia nr. 8/2018 ÎCCJ (Complet DCD/C) ***a admis*** sesizarea formulată de Curtea de Apel Bucureşti – Secția a IV-a civilă, în Dosarul nr. 47.842/3/2015**, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile şi, în consecință, a stabilit că:

– În interpretarea şi aplicarea prevederilor **art. 40 din Legea nr. 10/1995, forma în vigoare în anul 2010, coroborate cu art. 7 din Legea nr. 329/2009 şi poziția 5 din anexa nr. 1 la aceeaşi lege, precum şi cu prevederile art. 21 şi 22 din O.G. nr. 92/2003, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, obligația de plată a sumei echivalente cu cota de 0,70% din cheltuielile pentru executarea construcțiilorşi a lucrărilor prevăzute la art. 2 din Legea nr. 10/1995 şi pentru care se emit, în condițiile legii, autorizații de construire este o obligație fiscală**;

– În interpretarea şi aplicarea prevederilor **art. 40 din Legea nr. 10/1995, forma în vigoare în anul 2010, coroborate cu prevederileart. 91 din O.G. nr. 92/2003, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, obligația fiscală de plată a cotei prevăzute de art. 40 din Legea nr. 10/1995 se supune termenului de prescripție de 5 ani, specific raporturilor juridice fiscale**